

РОЗ'ЯСНЕННЯ

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України на численні звернення суб'єктів сфери державних закупівель щодо застосування законодавства про державні закупівлі повідомляє

Закон України "Про здійснення державних закупівель" (зі змінами) (далі - Закон) встановлює правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти.

Щодо здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за рахунок державних коштів

Згідно з частиною першою статті 2 Закону, зокрема цей Закон застосовується до всіх замовників та закупівель товарів, робіт та послуг, які повністю або частково здійснюються за рахунок державних коштів, за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 100 тисяч гривень (у будівництві - 300 тисяч гривень), а робіт - 1 мільйон гривень.

Визначення поняття "державні кошти" наведено у пункті 4 частини першої статті 1 Закону.

Відповідно до частини п'ятої статті 2 Закону забороняється укладання договорів, які передбачають витрачання державних коштів, та/або оплата замовником товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур, визначених цим Законом.

Таким чином, закупівля товарів, робіт і послуг повністю або частково за рахунок державних коштів здійснюється замовником з дотриманням вимог Закону, керуючись вартісними межами, встановленими у частині першій статті 2 Закону.

При цьому замовник не має права ділити предмет закупівлі на частини з метою уникнення проведення процедури відкритих торгів або застосування вимог цього Закону відповідно до частини другої статті 4 Закону.

Виходячи зі змісту частин першої і четвертої статті 11 Закону, для організації та проведення процедур закупівель замовником (генеральним замовником) утворюється комітет з конкурсних торгів, який, зокрема планує проведення процедур закупівель і складає та затверджує річний план державних закупівель.

Разом з тим частиною першою статті 4 Закону передбачена можливість внесення змін до річного плану закупівель. При цьому форма внесення змін до річного плану державних закупівель, періодичність і характер таких змін (зміна очікуваної вартості закупівлі, предмету закупівлі, терміну початку процедури закупівлі тощо) законодавством не визначені та не обмежені. Тому замовник може періодично вносити зміни до річного плану закупівель відповідно до наявного фінансування, потреби у товарах, роботах, послугах тощо, але у будь-якому випадку до здійснення відповідної закупівлі.

До того ж, слід зауважити, що виділення, розподіл та перерозподіл коштів не є предметом регулювання цього Закону.

З огляду на викладене та ураховуючи, що Законом встановлено порядок придбання товарів, робіт і послуг повністю або частково за рахунок державних коштів, здійснення закупівель замовником у разі виділення додаткових коштів, перерозподілу коштів, зекономлених внаслідок проведення процедур закупівель коштів, зекономлених у разі зміни ціни договору в бік зменшення у випадках, визначених у частині п'ятій статті 40 Закону, розірвання договору про закупівлю та необхідності здійснення нової закупівлі, інших випадках, що передбачають витрачання державних коштів, можливе після вчинення замовником дій, передбачених частиною першою статті 4 Закону, зокрема внесення змін до річного плану закупівель, керуючись вартісними межами, встановленими у частині першій статті 2 Закону, оскільки, виходячи зі змісту пункту 24 частини першої статті 1 Закону та з урахуванням Бюджетного кодексу України (у разі, якщо замовником є розпорядник бюджетних коштів або одержувач бюджетних коштів), такий предмет закупівлі у вищевказаних випадках вважатиметься новим предметом договору.

При цьому здійснення таких закупівель, у разі якщо вартість предмета закупівлі не перевищує межі, встановлені частиною першою статті 2 Закону, має бути обґрунтованим та документально підтвердженим.

Щодо документального підтвердження відповідності учасників установленим вимогам відповідно до частини першої статті 17 Закону

Пунктом 2 частини другої статті 22 Закону встановлено, що документація конкурсних торгів повинна містити, зокрема, кваліфікаційні критерії до учасників відповідно до статті 16, вимоги, встановлені статтею 17 цього Закону, та інформацію про спосіб документального підтвердження відповідності учасників встановленим критеріям та вимогам згідно із законодавством.

Згідно з частиною першою статті 17 Закону замовник приймає рішення про відмову учаснику, учаснику попередньої кваліфікації в участі у процедурі закупівлі, попередній кваліфікації учасників та зобов'язаний відхилити пропозицію конкурсних торгів (кваліфікаційну, цінову пропозицію) учасника (учасника попередньої кваліфікації), у разі якщо наявні підстави, передбачені у цій частині цієї статті Закону.

Разом з тим форма документального підтвердження відповідності учасників вимогам, встановленим частиною першою статтею 17 Закону, не визначена Законом.

Таким чином, перелік документів, що підтверджують інформацію учасників про відповідність їх встановленим вимогам, замовник визначає самостійно з дотриманням законодавства.

Водночас рекомендуємо замовникам у документації конкурсних торгів зазначати інформацію про спосіб документального підтвердження відповідності учасників згідно з законодавством, зокрема вимогам встановленим частиною першою статтею 17 Закону. Тобто, у разі якщо законодавством визначено конкретну форму документів, які можуть містити відповідну інформацію, передбачену статтею 17 Закону, та встановлено уповноважений орган на їх видачу, пропонуємо замовнику при підготовці документації конкурсних торгів встановлювати вимогу щодо надання учасниками саме таких документів.

Додатково інформуємо, що наказом Міністерства юстиції України від 11.01.2012 № 39/5 затверджено Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення (далі - Реєстр).

Реєстр - це електронна база даних, яка містить відомості про осіб, які вчинили корупційні правопорушення. Відомості з Реєстру безоплатно надаються Головним управлінням юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головним управлінням юстиції в областях, містах Києві та Севастополі у вигляді витягу з Реєстру та інформаційної довідки.

У свою чергу, Департаментом інформаційно-аналітичного забезпечення МВС та управліннями (відділами) інформаційно-аналітичного забезпечення головних управлінь, управлінь МВС України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі безоплатно надаються відомості про відсутність або наявність судимості громадянам на їх запит відповідно до статті 19 Закону України "Про захист персональних даних". При цьому, виходячи зі змісту статті 16 зазначеного Закону запит задовольняється протягом тридцяти календарних днів з дня його надходження, якщо інше не передбачено законом.

Разом з тим відповідно до Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого Указом Президента України від 06.04.2011 № 395/2011 зі змінами і доповненнями, внесеними Указом Президента України від 15.04.2013 № 211/2013, Мін'юст є державним органом з питань банкрутства. Згідно з підпунктом 35 пункту 4 зазначеного Положення Міністерство формує і веде єдиний реєстр підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство.

Наказом Мін'юсту "Про затвердження Положення про Єдину базу даних про підприємства, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство" від 15.09.2011 № 3018/5, зареєстрованим 19.09.2011 за № 1106/19844 (в редакції наказу Міністерства юстиції України від 18.01.2013 № 131/5), встановлено, що держатель Єдиного реєстру підприємств – Мін'юст, Адміністратор Єдиного реєстру підприємств – державне підприємство "Інформаційний центр" Мін'юсту. Адміністратор надає витяги з Єдиного реєстру підприємств.

Згідно з пунктом 1.8. розділу I "Загальні положення" Положення про Єдиний реєстр підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство, затвердженого наказом Мін'юсту від 15.09.2011 № 3018/5 (зі змінами) визначено, що реєстраторами Єдиного реєстру підприємств є Держатель через Департамент нотаріату, банкрутства та функціонування центрального засвідчувального органу та структурні підрозділи Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головних управлінь юстиції в областях, містах Києві та Севастополі, що забезпечують реалізацію повноважень у сфері банкрутства, які надають інформаційні довідки з Єдиного реєстру підприємств у порядку, встановленому цим Положенням.

Ураховуючи викладене, якщо замовником у документації конкурсних торгів визначено спосіб документального підтвердження відповідності учасника вимогам, передбаченим частиною першою статті 17 Закону, та визначено уповноважений орган на видачу відповідного документа, учасник при підготовці пропозиції конкурсних торгів керується вимогами, встановленими у документації конкурсних торгів, так як пропозиція конкурсних торгів подається замовнику відповідно до вимог документації конкурсних торгів згідно з пунктом 25 частини першої статті 1 Закону.

Щодо зміни істотних умов договору про закупівлю

Відповідно до частини п'ятої статті 40 Закону умови договору про закупівлю не повинні відрізнятися від змісту пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції (у тому числі ціни за одиницю товару) переможця процедури закупівлі. Істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами у повному обсязі, крім випадків, визначених цією частиною статті 40 Закону.

Згідно з пунктом 1 частини п'ятої статті 40 Закону істотні умови договору про закупівлю можуть змінюватися після його підписання у випадку зменшення обсягів закупівлі, зокрема з урахуванням фактичного обсягу видатків замовника. При цьому підстава для зменшення обсягів закупівлі не є вичерпною. Разом з тим у разі зменшення обсягів закупівлі ціна договору про закупівлю зменшується в залежності від зміни таких обсягів.

У свою чергу, згідно з пунктами 7 та 8 частини п'ятої статті 40 Закону істотні умови договору про закупівлю можуть змінюватися після його підписання у разі, зокрема зміни ціни у зв'язку із зміною ставок податків і зборів пропорційно до змін таких ставок; зміни встановленого згідно із законодавством органами державної статистики індексу інфляції, зміни курсу іноземної валюти у разі встановлення в договорі про закупівлю порядку зміни ціни залежно від зміни такого курсу, зміни біржових котирувань, регульованих цін (тарифів) і нормативів, які застосовуються в договорі про закупівлю.

У зв'язку з тим, що зміни у вищезазначених випадках можуть відбуватися як в бік збільшення, так і в бік зменшення, ціна договору про закупівлю може змінюватися в залежності від таких змін.

При цьому частина п'ята статті 40 Закону не передбачає випадків щодо збільшення обсягів закупівлі після підписання договору про закупівлю до повного виконання зобов'язань сторонами у повному обсязі.

Відповідно до пункту 4 частини п'ятої статті 40 Закону істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами у повному обсязі, крім випадків продовження строку дії договору та виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг у разі виникнення документально підтверджених об'єктивних обставин, що спричинили таке продовження, у тому числі форс-мажорних обставин, затримки фінансування витрат замовника за умови, що такі зміни не призведуть до збільшення суми, визначеної у договорі.

Разом з тим форма документального підтвердження об'єктивних обставин Законом не визначена, оскільки вона залежить саме від обставин, що спричинили продовження строку дії договору про закупівлю та виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг. Тому, замовник самостійно визначає форму документального підтвердження таких обставин з дотриманням законодавства.

Ураховуючи вимоги частини першої статті 631 Цивільного кодексу України, згідно з якою строком договору є час, протягом якого сторони можуть здійснити свої права і виконати свої обов'язки відповідно до договору, продовження дії договору про закупівлю можливо у разі, коли строк його дії не закінчився у встановленому чинним законодавством порядку.

При цьому внесення відповідних змін до договору про закупівлю повинно бути обґрунтованим та документально підтвердженим.

**Директор департаменту державних
закупівель та державного замовлення**
Є. Рубан

А.